

บทที่ 4

ประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

จังหวัดอ่างทองเป็นจังหวัดขนาดเล็ก ตั้งอยู่บริเวณตอนล่างของที่ราบลุ่มภาคกลางมีเนื้อที่ประมาณ 981 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 (สายเอเชีย) ประมาณ 108 กิโลเมตร และทางเรือตามลำแม่น้ำเจ้าพระยาถึงตลาดท่าเตียนมีระยะทางประมาณ 120 กิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีป่าไม้และภูเขา มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านสองสาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำน้อย

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อ.ค่ายบางระจัน อ.พรหมบุรี อ.ท่าช้าง จ.สิงห์บุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ อ.ผักไห่ อ.บางบาล จ.พระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อ.บางปะหัน อ.มหาราช อ.บ้านแพรก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อ.เมืองสุพรรณบุรี อ.ศรีประจันต์ อ.สามชุก อ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี

ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

จังหวัดอ่างทองเป็นที่ราบลุ่มเกือบทั้งจังหวัดลักษณะลมฟ้าอากาศ จะเป็นเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ ในเขตภาคกลางของไทยคือ มีอากาศร้อนชื้นและแห้งสลับกันไป โดยปกติอุณหภูมิจะค่อนข้างสูงตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดประมาณ 24.8 องศาเซลเซียส และมีอุณหภูมิสูงสุดประมาณ 31.0 องศาเซลเซียส

ในเขตภาคกลางเกือบทุกจังหวัดมีปริมาณฝนตกน้อยแต่ภาคนี้ไม่มีปัญหาความแห้งแล้งเนื่องจากได้รับน้ำฝนที่ไหลมาจากภาคเหนือ มีแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่าน รวมทั้งพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มทำให้รักษาความชุ่มชื้นไว้ได้นาน ประกอบกับการชลประทานที่ดี จังหวัดอ่างทองจึงสามารถที่จะทำการเพาะปลูกได้ตลอดปี

การปกครองและจำนวนประชากร

จังหวัดอ่างทองแบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ (73 ตำบล 498 หมู่บ้าน) ได้แก่ อำเภอเมืองอ่างทอง, อำเภอวิเศษชัยชาญ, อำเภอไชโย, อำเภอโพธิ์ทอง, อำเภอป่าโมก, อำเภอแสวงหา และ อำเภอสามโก้

ความหนาแน่นของประชากรในจังหวัด จำแนกได้ดังนี้

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)
เมืองอ่างทอง	104.161	54,470	522
ไชโย	73.261	23,072	314
ป่าโมก	81.888	28,435	186
วิเศษชัยชาญ	227.575	67,321	295
โพธิ์ทอง	222.229	56,336	253
แสวงหา	183.988	34,401	186
สามโก้	88.000	17,786	202
รวม	981.102	281,821	287

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัด, มกราคม 2537

ประวัติความเป็นมา

บ้านเกษไชโย เป็นชื่อเดิมของหมู่บ้าน ทั้ง 7 หมู่ในเขตตำบลไชโย อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ที่ใช้เรียกรวมกันมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน นางถนอม คำแยม แม่เฒ่าวัย 85 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้มาเป็นระยะเวลายาวนาน ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชุมชนให้ผู้ศึกษาทราบพอสังเขปว่า บ้านเกษไชโยเป็นชุมชนเก่าแก่มาดั้งแต่สมัยก่อนกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวบ้านในชุมชนเป็นคนเชื้อชาติไทย มีการประกอบอาชีพทางการเกษตร คือ การทำนามีการดำเนินชีวิตที่สงบเรียบง่าย สันโดษ มาโดยตลอดและเนื่องจากสภาพพื้นที่ของชุมชนนั้นมีอาณาเขตที่ติดต่อกับบางส่วนของอำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งมีชาวลาวพวน ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ จึงมีชาวลาวพวนบางส่วนได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านเกษไชโย แต่ก็มีเพียงจำนวนน้อย ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังเป็นคนไทยในพื้นที่

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าประวัติความเป็นมาของชุมชนในพื้นที่จังหวัดอ่างทองในหนังสือชื่อจังหวัดอ่างทองและจากเอกสารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอ่างทองพบว่า เนื่องจากอ่างทองมีแม่น้ำไหลผ่านถึง 2 สายทำให้เป็นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก ผู้คนจึงนิยมเข้ามาอยู่อาศัยทำมาหากิน ในสมัยโบราณก่อนกรุงศรีอยุธยา นับตั้งแต่สมัยทวาราวดีสันนิษฐานว่าคงจะมีคนมาอาศัยตั้งถิ่นฐานอยู่ในท้องที่ของจังหวัดอ่างทองแล้วแต่คงจะไม่ใช่เป็นเมืองใหญ่โตนัก หลักฐานที่ยังเหลือในปัจจุบันที่แสดงให้เห็นว่าท้องที่ของจังหวัดอ่างทองเคยเป็นเมืองโบราณสมัยทวาราวดีก็คือ คูเมืองที่มีน้ำล้อมรอบที่บ้านคูเมือง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอแสวงหา

ในสมัยสุโขทัย เข้าใจว่าคงจะมีคนอาศัยอยู่เช่นกัน หลักฐานที่ว่าในสมัยนี้มีคนมาอาศัยอยู่มากคือวัดร้างที่มีอยู่มากมายในท้องที่ของจังหวัดอ่างทอง หลายวัดแสดงว่าสร้างในสมัยสุโขทัย สังเกตจากลักษณะของพระพุทธรูปสำคัญ ๆ ของจังหวัดอ่างทอง จะเห็นว่ามีลักษณะแบบสุโขทัยหลายองค์ เช่น พระพุทธไสยาสน์วัดป่าโมก อำเภอป่าโมก พระพุทธไสยาสน์

วัดขุนอินทประมูล อำเภอโพธิ์ทอง เป็นต้น

ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดอ่างทอง ปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยในระยะต้นๆ สันนิษฐานว่า อ่างทองคงเป็นชานเมืองของกรุงศรีอยุธยา ซึ่งเดิมมีชื่อว่า "แขวงเมืองวิเศษชัยชาญ" ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำน้อย

พระราชพงศาวดารในสมัยอยุธยาละบุได้ชี้แจงถึงบทบาทความสำคัญของเมืองอ่างทอง ว่าเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญของกรุงศรีอยุธยา ในการสู้รบกับกองทัพพม่า ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากทำเลที่ตั้งของอ่างทอง และสภาพภูมิประเทศที่เป็นที่ราบและมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้เมืองอ่างทองนี้ กลายเป็นเส้นทางเดินทัพ เมื่อพม่ายกทัพเข้ามาตีกรุงศรีอยุธยา และในบางครั้งได้กลายเป็นสมรภูมิที่ทั้งสองฝ่ายใช้สู้รบประยุทธ์กัน

ชาวอ่างทองได้พลีชีวิตและเลือดเนื้อเพื่อชาติไทย ในยามที่บ้านเมืองมีภัยสงคราม เช่น การกอบกู้เอกราชของชาติไทย ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยเฉพาะครั้งหลังสุดดังปรากฏ ในพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาว่า พม่าได้ใช้แขวงเมืองวิเศษชัยชาญ เป็นที่ตั้งค่ายตีกรุงศรีอยุธยาและเกิดการสู้รบครั้งสำคัญที่จารึกไว้ในประวัติศาสตร์ไทย คือ ตีกบางระจัน ที่บ้านบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จะเห็นได้ว่าชาวอ่างทองสมควรได้รับการขนานนามว่าเป็นเมืองแห่ง "วีรไทยใจกล้า "

ปลายสมัยกรุงธนบุรี ได้ย้ายที่ตั้งเมืองมาอยู่ในบริเวณฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา เนื่องจากที่อยู่เดิมคือบริเวณแม่น้ำน้อยเกิดดินเขินถูดูแล้งใช้เรือไม่สะดวก จึงย้ายเมืองออกมาอยู่ที่บ้านอ่างทอง และเรียกชื่อเมืองใหม่ว่า " อ่างทอง " และระยะเวลาต่อมา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงพระราชทานพระแสงราชวุธไว้ประจำเมือง เมื่อครั้งเสด็จประพาสเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2444

เมื่อจัดการปกครองเป็นจังหวัดขึ้น เมืองอ่างทองจึงลดลงเป็นจังหวัด " อ่างทอง " มาจนทุกวันนี้

สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

1. ที่ตั้ง อาณาเขตและการปกครอง

ตำบลไชโย ตั้งอยู่ที่ทิศตะวันตกของอำเภอไชโย และอยู่เหนือสุดของตำบลไชโยฝั่งตะวันตก โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลราชสถิตย์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

ทิศตะวันออก ติดแม่น้ำเจ้าพระยา

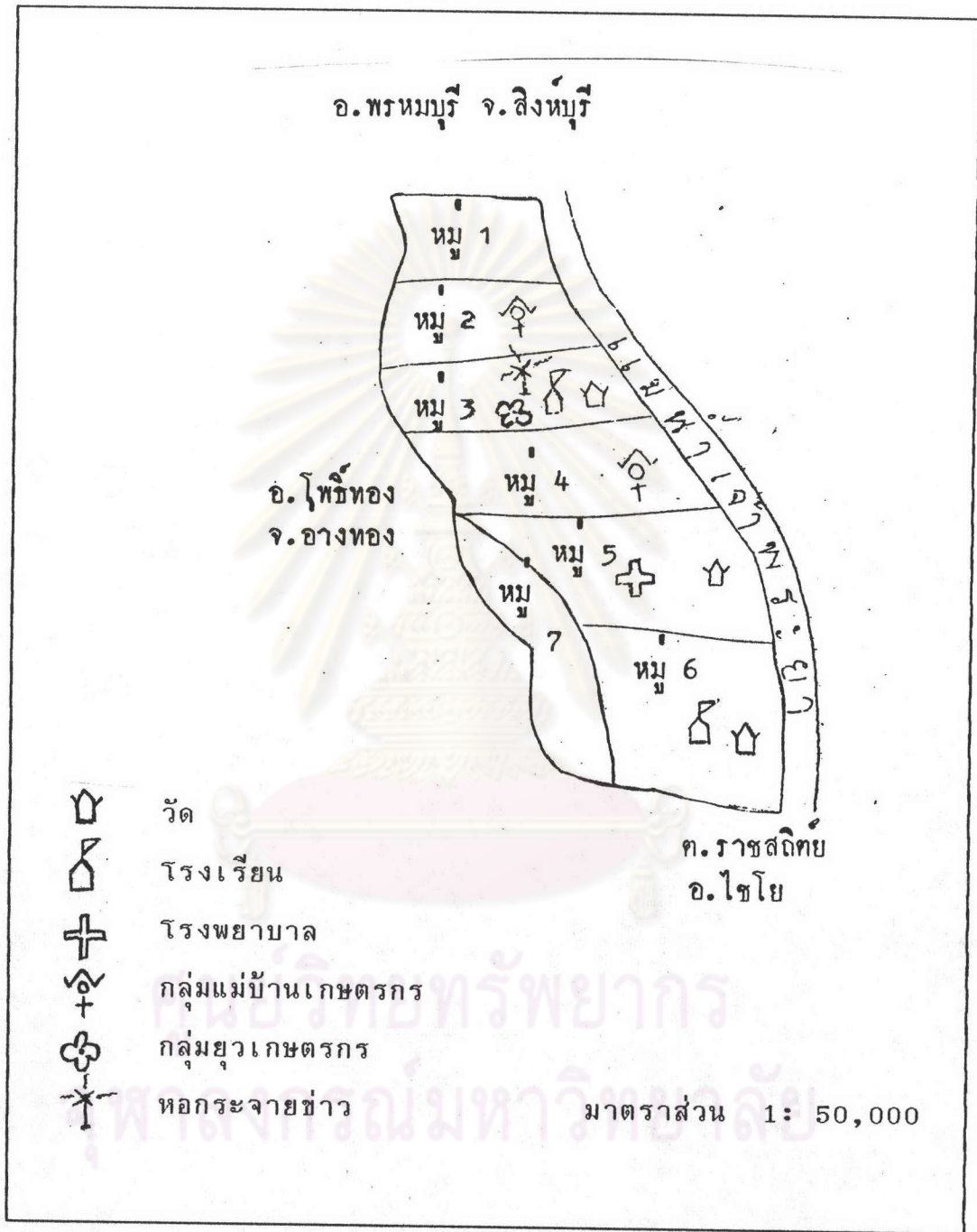
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

การปกครองของตำบลไชโย ขึ้นอยู่กับอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน

ตารางที่ 3 การแบ่งการปกครองของตำบลไชโย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ (ไร่)	ผู้นำ	ตำแหน่ง
1.	บ้านสามัคคี	407	นายสวัสดิ์ มาพิพัฒน์	ผู้ใหญ่บ้าน
2.	บ้านไชโย	339	นายอนันต์ สุขนิมิตร	ผู้ใหญ่บ้าน
3.	บ้านไชโย	587	นายสมบัติ ช้างเถื่อน	ผู้ใหญ่บ้าน
4.	บ้านไชโย	533	นายชาญ ทองกร	ผู้ใหญ่บ้าน
5.	วัดนก	645	นายประดิษฐ์ นาคปิ่นยงค์	กำนันตำบล
6.	บ้านม้า	1,557	นายบุญมี โพธิ์งาม	ผู้ใหญ่บ้าน
7.	บ้านหนองไชโย	467	นายบุญส่ง เกิดดี	ผู้ใหญ่บ้าน

แผนที่แสดงอาณาเขตและสถานที่ทำการต่างๆ ในตำบลไชโย

ที่มา : แผนที่ทางการเกษตร

ข้อมูลประจำตำบล ปี 2535

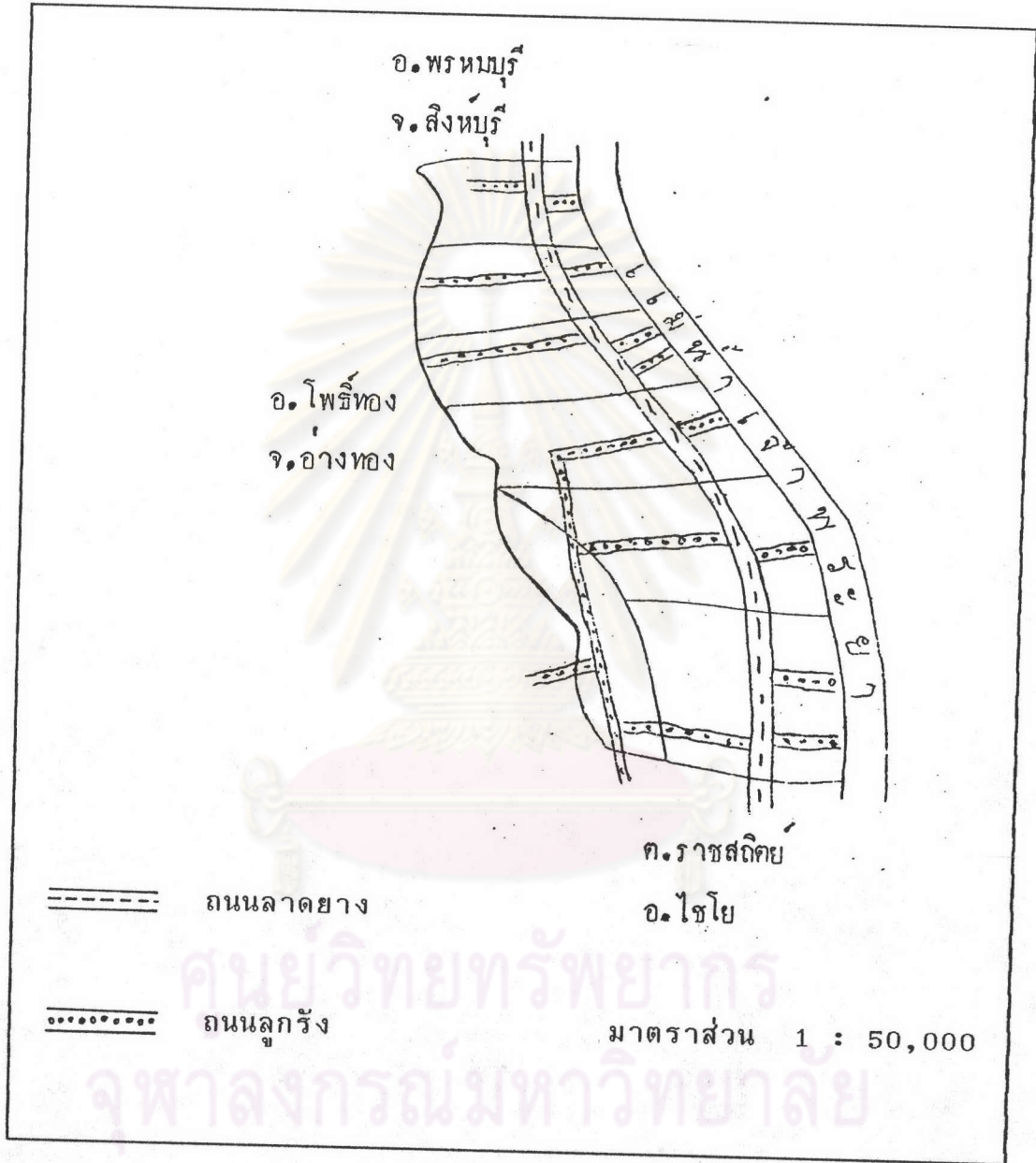
2. การคมนาคมและการสื่อสาร

ตำบลไชโยมีการคมนาคมทางรถยนต์โดยมีถนนลาดยางสาย อ่างทอง-สิงห์บุรี ตัดผ่านกลางตำบล 1 สาย เลียบตามแนวคลองชลประทาน สามารถติดต่อกับอำเภอใกล้เคียงได้ มีถนนดินลูกรังริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา 1 สายและถนนดินลูกรังติดต่อระหว่างหมู่บ้านสามารถที่จะติดต่อได้ทุกหมู่บ้านในทุกฤดูกาล นอกจากนี้ประชาชนยังสามารถเดินทางโดยใช้เส้นทางคมนาคมทางเรือโดยใช้แม่น้ำเจ้าพระยาติดต่อภายในอำเภอ - ระหว่างอำเภอ และจังหวัดใกล้เคียงได้อีกด้วย ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่นิยมการเดินทางและการขนส่งทางรถยนต์มากกว่าทางเรือ ตำบลไชโยจึงไม่มีปัญหาด้านการคมนาคม

การสื่อสาร การติดต่อสื่อสารภายในชุมชนและระหว่างชุมชน มีการติดต่อทางโทรศัพท์และไปรษณีย์โทรเลขซึ่งสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างทั่วถึงทุกหมู่บ้านภายในเขตตำบลไชโย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม

ที่มา : แผนที่อำเภอไชโย

3. สภาพภูมิประเทศและแหล่งน้ำ

สภาพภูมิประเทศของตำบลไชโย มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มและลุ่มมากเป็นลักษณะท้องกระทะ คือ เป็นที่ราบลุ่มมาจากกึ่งกลางของหมู่บ้านทางด้านทิศตะวันตกและตะวันออกจะเป็นที่ดอน ส่วนตรงกลางจะเป็นที่ราบลุ่ม คือ บริเวณกลางจะเป็นท้องกระทะ

ความลาดชันของพื้นที่จะมีความแตกต่างกันในแต่ละหมู่บ้าน สภาพพื้นที่จะไม่เท่ากัน แต่จะไม่มีปัญหาเรื่องการพังทลายของดิน

พื้นที่ราบ ตำบลไชโยจะมีพื้นที่ราบอยู่บริเวณตอนกลางของหมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 ซึ่งเหมาะแก่การปลูกข้าวและพืชไร่ ไม่มีปัญหาเรื่องน้ำ โดยสามารถใช้น้ำจากคลองชลประทานได้

แหล่งน้ำ แหล่งน้ำที่ชาวบ้านในชุมชนของตำบลไชโยใช้ - ประโยชน์ในปัจจุบันมี 2 ลักษณะ คือ แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง

แหล่งน้ำธรรมชาติ มี 2 แห่ง เกษตรกรสามารถนำมาใช้ได้เป็นบางส่วนเท่านั้น เช่นที่คลองไชโย จะใช้ได้เฉพาะบางพื้นที่ ที่คลองผ่านเท่านั้น ส่วนแม่น้ำเจ้าพระยาไม่สามารถที่จะนำมาใช้ได้เพราะไกลจากพื้นที่ทำการเกษตร

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มี 1 แห่ง คือ คลองชลประทานแต่ก็ไม่อุดมสมบูรณ์นักเพราะไม่สามารถส่งน้ำได้ตลอดทั้งปี

4. การตั้งบ้านเรือน

การตั้งบ้านเรือนของประชาชนในตำบลไชโย แต่เดิมจะเป็นการสร้างตามแหล่งคมนาคมเพราะสามารถติดต่อกันสะดวก โดยการสร้างบ้านเรือนตามแนวฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อสะดวกในการติดต่อค้าขายกับหมู่บ้านใกล้เคียง แต่ปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้น

มีการสร้างถนนทำให้มีความเจริญด้านการคมนาคมทางบก ทำให้ประชาชน ขยายบ้านเรือนออกมาปลูกกันตามแนวถนน เพื่อความสะดวกในการติดต่อกับ หมู่บ้านข้างเคียง โดยสร้างเรียงกันตามแนวถนนที่เลียบคลองชลประทานทั้ง 2 ฝั่ง

ลักษณะของบ้านส่วนใหญ่ทำด้วยไม้ เป็นบ้านสองชั้นใต้ถุนโล่ง สำหรับเป็นที่นั่งเล่นหรือประกอบอาชีพ เช่นการทำเครื่องจักรสาน เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น โดยมีการมุงหลังคาด้วยสังกะสี โดยบางหลังจะทำหน้าจั่วเสริมเป็น ลักษณะของบ้านทรงไทยในเขตภาคกลาง มีบริเวณบ้านค่อนข้างกว้าง ซึ่งชาว บ้านจะนิยมปลูกพืชทั้งยืนต้นและล้มลุก จะไม่มีการกั้นรั้วบ้านบริเวณด้านข้าง และด้านหลัง ส่วนที่นั่นจะอยู่อีกบริเวณหนึ่ง โดยจะมีบริเวณถนนเลียบ คลองชลประทานเป็นส่วนใหญ๋ด้านหลังของฝั่ง สำหรับชุมชนที่อยู่บริเวณ เขตวัดไชโยจะสร้างบ้านโดยเช่าที่ดินของวัดทำเป็นตึกแถว ค่อนข้างเก่ามี ทั้งชั้นเดียวและสองชั้น โดยให้ชั้นล่างเป็นสถานที่ขายของให้กับผู้คนที่มา เที่ยวชมวัด

5. ลักษณะทางประชากรและการประกอบอาชีพ

ประชากรของตำบลไชโย มีการตั้งบ้านเรือนอยู่ตามริมฝั่ง แม่น้ำเจ้าพระยาและบริเวณใกล้เคียงเพื่อความสะดวกในด้านการคมนาคม คราวเรือนทั้งหมด 295 คราวเรือน เป็นชาย 1,295 คน เป็นหญิง 1,453 คน ประชากรตำบลไชโยส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน มีการศึกษา อ่านออก เขียนได้ โดยการเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะมีบางส่วนเท่านั้นที่เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา มีการประกอบอาชีพ ทางการเกษตรเป็นหลัก ประมาณร้อยละ 86.45 มีครัวเรือนเกษตรกร 479 ครัวเรือน คิดเป็นแรงงานเฉลี่ยต่อครัวเรือน ๆ ละ 3 คน

และเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทางการ เกษตร การทำนาจึงเป็นอาชีพหลัก มีการปลูกผักและค้าขายเป็นอาชีพ

รอง ซึ่งมีการค้าขายตลอดปี โดยในช่วยฤดูแล้งเกษตรกรจะมีการทำการเกษตรเพื่อเสริมรายได้ พืชฤดูแล้งได้แก่ ถั่วเขียว ข้าวโพด ถั่วเหลือง และพืชผักล้มลุกทั่วไป เป็นการเสริมรายได้ให้กับเกษตรกรและครอบครัว จึงเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการทำการเกษตรแบบครบวงจร มีการประกอบอาชีพหลายอย่างทั้งการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ รับจ้างและค้าขาย โดยการผลิต การจำหน่าย และการตลาดภายในท้องถิ่น พ่อค้าภายนอกจะมารับซื้อผลผลิตของเกษตรกรถึงท้องถิ่น ซึ่งแต่ละเหตุการณ์ เกษตรกรจะเป็นผู้กำหนดเองว่าจะทำอะไรก่อนหลัง ถึงจะมีรายได้เลี้ยงครอบครัวได้ตลอดปี

ตารางที่ 4

แสดงอาชีพครัวเรือนและจำนวนแรงงานที่ประกอบอาชีพของตำบลไชโย

ประเภทอาชีพ	ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพ		แรงงานที่ประกอบอาชีพ		แรงงานที่เฉลี่ยต่อครัวเรือน
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	(คน)
1. เกษตรกร	479	80.50	1,442	86.42	3
2. กรรมกร/ รับจ้าง	17	2.86	34	2.04	2
3. ค้าขาย	42	7.06	88	5.28	2
4. ราชการ	57	9.58	104	6.23	2

แหล่งข้อมูล : สำนักงานเกษตรอำเภอไชโย

6. สภาพทางเศรษฐกิจ

รายได้ของประชากร คนในชุมชนตำบลไชโย ส่วนมากมีรายได้มาจากการทำการเกษตรหลายอย่าง อันได้แก่ การปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป โดยรายได้ภาคการเกษตรเกษตรกรจะได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรต่างๆ สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ตลอดทั้งปี รายได้นอกภาคเกษตรได้จากการรับจ้างทั่วไปและค้าขาย

แรงงานและการเคลื่อนย้ายแรงงาน เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือนจึงสามารถที่จะใช้แรงงานของครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ และหลังจากเสร็จงานภายในครอบครัวแล้วก็จะไปรับจ้างผู้อื่นด้วย จึงเห็นได้ว่าแรงงานจ้างส่วนใหญ่จะเป็นการจ้างแรงงานภายในท้องถิ่น ซึ่งผู้เป็นเกษตรกรเมื่อเสร็จงานของตนแล้วก็จะรับจ้างเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว การอพยพแรงงานภายในตำบลมีเพียงบางส่วนเท่านั้น โดยจะเป็นการไปทำงานที่สามารถไป-กลับได้ภายใน 1 วัน

แหล่งเงินทุน ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ใช้เงินทุนของตัวเองมาลงทุนในการทำการเกษตรแต่ละครั้ง ส่วนมากจะเป็นเกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเอง โดยมากจะเป็นการกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ซึ่งได้แก่ หน่วยงานของรัฐ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ของเอกชน เช่น ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ พ้อค้าท้องถิ่น หรือ ญาติพี่น้องของตนเอง

7. ศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณี

ประชากรส่วนใหญ่ของชุมชนนับถือศาสนาพุทธ มีการทำบุญตัก

บาตรตามประเพณีมีความเชื่อในเรื่องของบุญและกรรม โดยวันธรรมดาจะใส่บาตรหน้าบ้านในตอนเช้า ส่วนวันธรรมสวนะจะไปทำบุญตักบาตรที่วัดซึ่งอยู่ใกล้บ้าน ซึ่งมีวัดอยู่ 3 แห่ง ภายในชุมชน นอกจากนี้เมื่อถึงเทศกาลเข้าพรรษา หลังจากทำบุญตักบาตรในตอนเช้าแล้ว จะมีประชาชนที่อยู่ถือศีลและพักค้างคืนที่วัดในวันพระด้วย ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของชุมชนนั้นค่อนข้างที่จะมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางศาสนา ทั้งนี้เพื่อการทำบุญและความรื่นเริงบันเทิงใจ ประเพณีที่ปรากฏในชุมชน ส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกับประเพณีของจังหวัดอื่นๆ ในภาคกลาง เช่น มีประเพณีเวียนเทียนในวันวิสาขบูชา ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีสารีรท ประเพณีออกพรรษา ประเพณีเทศน์มหาชาติ ประเพณีทอดกฐิน ประเพณีทอดผ้าป่า ประเพณีไหว้พระเป็นต้น ส่วนประเพณีที่เกี่ยวกับเทศกาล ได้แก่ ประเพณีวันขึ้นปีใหม่ ประเพณีตรุษสงกรานต์ และประเพณีลอยกระทง นอกจากนี้ยังมี ประเพณีเกี่ยวกับครอบครัว เช่น ประเพณีทำบุญสวดมนต์เลี้ยงพระ ประเพณีการบวช ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีงานศพ เป็นต้น

ประเพณีไหว้พระ เป็นประเพณีเดียวที่มีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างไปจากจังหวัดอื่นๆ กล่าวคือ โดยทั่วไปแล้ววัดเกือบทุกวัดในจังหวัดอ่างทองจะมีงานเทศกาลประจำปี ซึ่งแต่ละวัดจะกำหนดวันขึ้นมาและจัดงานเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสไหว้พระและทำบุญ มีการจัด " การแข่งเรือยาว " เป็นประเพณี งานนมัสการหลวงพ่อไชโยวรวิหาร ซึ่งเป็นวัดขนาดใหญ่ ในชุมชนตำบลไชโยถูกจัดขึ้นในเดือน 5 และเดือน 11 มีการจัดมหรสพฉลองกันหลายวันทั้งกลางวันและกลางคืน ประชาชนทั้งใกล้และไกล แม้ในจังหวัดใกล้เคียงก็จะพากันมางานนี้

8. สถาบันที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การรวมกลุ่มของประชากรในตำบลไชโย แบ่งเป็น 2

ลักษณะ คือ

สถาบันที่เป็นทางการ

กลุ่มที่เป็นทางการของตำบลไชโย ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านและกลุ่มยุวเกษตรกร ซึ่งดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสามารถผลิตของต่างๆ ออกจำหน่ายได้ เป็นการเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว และมีบางครอบครัวได้ยึดถือเป็นอาชีพหลัก เพราะผลิตออกจำหน่ายได้ตลอดปี

สถาบันที่ไม่เป็นทางการ

กลุ่มต่างๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้นเฉพาะฤดูกาลผลิตเท่านั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยเกษตรกรส่วนมากจะผลิตพืชที่เหมือนกัน ทำให้เกิดการรวมตัวกันเพื่อหาวิธีการเพิ่มผลผลิต มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาปรับปรุงสภาพพื้นที่ของเกษตรกรด้วยกัน

9. สภาพของเกษตรกรในพื้นที่ศึกษาที่ได้ทำการประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่น จากกรณีศึกษา 5 ครอบครัว

ในการนำเสนอข้อมูล กรณีศึกษาคครัวเรือนเกษตรกรที่ได้ทำการประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่น คือ จะเป็นเกษตรกรผู้อยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 3, 4, 5 และ 6 ของตำบลไชโย อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง โดยในแต่ละกรณีนั้น ผู้ศึกษาได้ศึกษาวิถีชีวิตของครัวเรือนเกษตรกร เงื่อนไขปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่นของตนเองของเกษตรกร รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเสริมในการวิเคราะห์ผลของข้อมูลจากแบบสอบถาม

กรณีที่ 1 นายสมบัติ ช้างเถื่อน อายุ 59 ปี บ้านเลขที่ 79 หมู่ 3

นายสมบัติ ช้างเถื่อน จบการศึกษาชั้นสูงสุด คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปัจจุบันเป็นผู้ใหญ่บ้านของหมู่ที่ 3 ประกอบอาชีพทำนาและทำสวน นายสมบัติ เกิดในครอบครัวที่บิดามารดาประกอบอาชีพทำนา และดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของตำบลไชโยมาโดยตลอด นายสมบัตินี้มีนาของตนเองประมาณ 30 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้ทำนา 20 ไร่ ทำสวน 5 ไร่ ผลไม้ที่ปลูกได้แก่ มะม่วง กล้วย มะนาว เป็นต้น นายสมบัติ ได้สมรสกับนางจำรูญ ซึ่งมีอาชีพทำนาเหมือนกัน มีบุตรด้วยกัน 4 คน เป็นชาย 3 คน หญิง 1 คน ซึ่งบุตรชายได้บวชเป็นพระ 1 รูป ส่วนบุตรที่เหลืออีก 3 คน มีอาชีพทำนา โดยแบ่งพื้นที่ของนายสมบัตินาช่วยกันทำ นายสมบัตินี้มีรายได้จากการทำการเกษตรมากกว่าปีละ 30,000 บาท รายได้ส่วนนี้จะมาจากการทำนาปีข้าวจากการทำนาปีชาขายได้ประมาณเกวียนละ 3,600 บาท ซึ่งจำนวนที่ได้ไม่แน่นอนว่าจะได้กี่เกวียนขึ้นอยู่กับกำลังความสามารถในการทำและความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ในแต่ละปี เนื่องจากนายสมบัติเป็นผู้ใหญ่บ้านจึงมีการติดต่อกับหน่วยงานราชการอยู่เสมอ ทำให้ได้รับข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ค่อนข้างมาก นายสมบัติจึงไม่มีปัญหาในเรื่องของการขาดความรู้ต่อการให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานของทางราชการ เหมือนกับเกษตรกรบางราย นายสมบัติสามารถกู้เงินจาก ธกส. มาซื้อรถไถนาเป็นของตนเอง และได้ผ่อนใช้หนี้ไปหมดแล้ว แต่นายสมบัติจะพบปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการประกอบอาชีพทางการเกษตรในเรื่องของ ภัยธรรมชาติ เช่น ฝนแล้งและการขาดแคลนแรงงานในการทำนา เนื่องจากนายสมบัติมีพื้นที่ดินทำกินเป็นของตนเองค่อนข้างมาก นอกจากนี้นายสมบัติยังได้บอกอีกว่า เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรได้ลดจำนวนลงไปมาก ทำให้การรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อช่วยเหลือกันทางการประกอบอาชีพ ได้ลดบทบาทลงไปในพื้นที่จึงเป็นการทำการเกษตรแบบต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างขาย ทำให้ได้ราคาไม่ดีเท่าที่ควรและเนื่องจากบุคคลในครัวเรือนของนายสมบัติ มีอาชีพทางการเกษตรหมดทุกคน เมื่อถามถึงความพอใจในการทำการ

เกษตรอยู่ในท้องถิ่น นายสมบัติบอกว่า เขาอายุมากแล้วไม่คิดจะไปประกอบอาชีพหรือทำงานทำที่อื่น มีความพอใจในชีวิตปัจจุบัน แต่ลูกๆ ของเขานั้นไม่ค่อยจะพอใจที่จะทำนาเท่าใดนัก ซึ่งเขาก็ไม่ขัดข้องถ้าลูกจะไปทำงานที่อื่น แต่เนื่องจากไม่มีแรงงานที่จะมาช่วยนายสมบัติในการทำนาตอนนี้ลูก ๆ จึงต้องอยู่ช่วยกันไป เพราะนายสมบัตินั้นก็สุขภาพไม่ดีนัก พึ่งออกจากโรงพยาบาลได้ไม่นาน.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรณีที่ 2 นายไพโรจน์ ทองน้อย อายุ 46 ปี บ้านเลขที่ 75 หมู่ 3

นายไพโรจน์ เกิดที่ตำบลไชโย บิดามารดามีอาชีพทำนา การศึกษาชั้นสูงสุด คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สมรสกับนางสุดา มีบุตรด้วยกัน 3 คน เป็นหญิง 2 คน ชาย 1 คน ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ที่สามคน แต่เดิมนายไพโรจน์และภรรยาทำอาชีพทำนา โดยมีที่นาเป็นของตนเองประมาณ 7 ไร่ แต่เนื่องจากที่นานั้นเป็นพื้นที่ดอน ทำให้ได้ผลผลิตไม่ดี นายไพโรจน์ จึงได้เปลี่ยนอาชีพมาเป็นการเลี้ยงสัตว์ โดยนำเนื้อที่นา 5 ไร่ ให้คนอื่นเช่าปีละประมาณ 2,000 บาท และเหลือเนื้อที่ 2 ไร่ ในการทำฟาร์มนกกกระทา และเลี้ยงเป็ดไก่ โดยมีนกกกระทาที่เลี้ยงไว้ประมาณ 7,000 ตัว ต้นทุนราคาตัวละ 7 บาท สามารถนำไปหมนเวียนขายได้ตลอดทุกวัน วันละประมาณ 5,000 ใบ ราคาไข่ร้อยละ 30 หักต้นทุนแล้วจะมีรายได้มากกว่าปีละ 20,000 บาท ซึ่งเป็นรายได้ที่ดีกว่าการทำนามาก ทั้งที่แต่เดิมการเลี้ยงนกกกระทานั้นเป็นอาชีพเสริมจากการทำนา แต่ก็ยังค่อนข้างมีปัญหาในเรื่องการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากต้องหาตลาดในการนำผลผลิตไปส่งโดยตัวเกษตรกรจะต้องเป็นผู้หาตลาดขายสินค้าเอง และถ้านกกกระทาเป็นโรคติดต่อก็เป็นเรื่องยากในการที่จะหาทางแก้ไขด้วยตนเอง ปัจจุบันตัวนายไพโรจน์ และภรรยา มีความพอใจที่ได้ประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่นไม่คิดที่จะไปหางานทำที่อื่น แต่ถ้าต่อไปลูกของเขาต้องการไปทำงานที่ถิ่นอื่น เขาก็ไม่ขัดข้อง เนื่องจากต้องการให้ลูกได้ทำงานที่ไม่ลำบาก มีความมั่นคงในด้านรายได้มากกว่าที่เขาทำอยู่และการที่ตัวเขาประกอบอาชีพอยู่ในตำบลไชโยนี้ก็เนื่องจากเขามีความผูกพันรักในท้องถิ่น รวมไปถึงญาติพี่น้องก็อยู่ที่นี้เป็นส่วนใหญ่ รายได้ก็พออยู่ได้ จึงไม่เคยคิดที่จะไปหางานทำที่อื่น ถึงแม้ว่าจะมีรายได้ที่ดีกว่าก็ตามที่

กรณีที่ 3 นางจำลอง ดงทอง อายุ 47 ปี บ้านเลขที่ 67 หมู่ 4

นางจำลอง เป็นคนท้องถิ่นโดยกำเนิด จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บิดามารดารวมทั้งตัวนางจำลองมีอาชีพทำนา โดยมีพื้นที่นาเป็นของตนเอง 8 ไร่ และเช่าที่นาของผู้อื่นอีก 20 ไร่ นางจำลองได้สมรสกับนายสุเทพ มีบุตรด้วยกัน 2 คน เป็นหญิงอายุ 17 ปี และชายอายุ 14 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 1 ตามลำดับ ที่โรงเรียนในตัวจังหวัดอ่างทอง สามีมของนางจำลองมีอาชีพรับราชการระดับ 4 อยู่ที่กรมชลประทาน จังหวัดอ่างทอง ภายในครัวเรือนมีสมาชิก 6 คน คือตัวนางจำลอง สามี บุตรทั้งสองและญาติของนางจำลองอีก 2 คน โดยปลูกบ้านอยู่ในพื้นที่ที่บิดามารดาของนางจำลองได้แบ่งให้ ซึ่งก็จะมีครัวเรือนของญาติที่น้อง ปลูกร่วมอยู่ในบริเวณเดียวกันอีกหลายหลัง นางจำลอง มีรายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตร คือ การทำนาปีละประมาณ 25,000 บาท จากอาชีพเสริม คือ การปลูกข้าวโพด ปีละประมาณ 10,000 บาท ซึ่งนางจำลองบอกว่ายังจัดอยู่ในภาวะที่ขาดทุนในการทำนา นางจำลองจะเป็นผู้ทำเองเป็นส่วนใหญ่ เมื่อสามีและบุตรมีเวลาว่างจากหน้าที่การงานจึงมาช่วยได้บ้าง รายได้หลักของครอบครัวของนางจำลองจะมาจากสามีมของนางที่รับราชการมากกว่ารายได้จากการทำการเกษตร โดยสามีมของนางมีรายได้เดือนละ 5,000 บาท นางจำลองบอกว่าถึงแม้ว่ารายได้จากการประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่นจะน้อย แต่นางก็พออยู่ได้ นางมีความพอใจที่ได้ประกอบอาชีพและใช้ชีวิตอยู่ในท้องถิ่นเนื่องจากมีความผูกพันพื้นที่และผู้คน นางไม่เคยไปใช้ชีวิตอยู่นอกพื้นที่ตำบลไชโยเลย สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพของนาง คือ ข้าวในนาถูกตักแตกลง ปัญหาที่ต้องจ้างแรงงานในการขนส่งผลผลิตไปขาย ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงและปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของนาง กล่าวคือ นางจำลองเป็นโรคมะเร็งที่มดลูก ซึ่งพืงจะได้รับการผ่าตัดมาเนื่องจากอยู่ในช่วงพักฟื้นจึงทำให้เป็นอุปสรรคในการทำงานพอสมควร สำหรับสิ่งที่นางคาดหวังมากที่สุด ก็คืออยากให้ลูกเรียนให้สูงที่สุด และมีหน้าที่การงานที่ดีโดยนางอยากให้ลูกรับราชการ เพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง

กรณีที่ 4 นางทองคำ โภธิเวชกุล อายุ 35 ปี บ้านเลขที่ 61 หมู่ 5

นางทองคำ เล่าให้ผู้ศึกษาฟังว่า เป็นคนจังหวัดอ่างทองมีอาชีพทำนาและรับจ้างทั่วไป การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกิดในครอบครัวเกษตรกร โดยบิดาคือนายมัด มีอาชีพทำนา ต่อมาได้สมรสกับนายสำรอง ซึ่งมีอาชีพทำนากับรับจ้างทั่วไป เช่นเดียวกับนางทองคำ และมีบุตรด้วยกัน 2 คน เป็นผู้หญิงทั้งคู่ คนโตเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนเล็กเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นางทองคำได้เช่าพื้นที่นาเพื่อปลูกข้าวประมาณ 20 ไร่ โดยไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองเลย เสียค่าเช่าประมาณ 4,000 บาทต่อปี แต่สามารถทำนาได้เพียงประมาณ 5 ไร่ เนื่องจากนาที่เช่าเป็นที่ดอนและที่ลุ่ม พื้นที่ไม่เท่ากันสามารถทำนาได้เพียงบางส่วน จึงได้ข้าวจากการทำนาปีโดยข้าวที่ปลูก คือ พันธุ์หอมทุ่งและกันแก้ว เพียง 2 เกวียน ราคาข้าวปีที่ผ่านมาราคาเกวียนละ 3,600 บาท ซึ่งเมื่อหักค่าใช้จ่ายทั้งหมดแล้ว จะเหลือเงินประมาณ 2,500 บาทเท่านั้น นางทองคำและสามีจึงต้องหาอาชีพเสริมโดยการรับจ้างทั่วไป และค้าขายมาเป็นรายได้หลัก กล่าวคือ นางทองคำจะรับงาน เช่น การทำเครื่องจักรสาน ปอกพืชผักผลไม้ โดยจะรับสิ่งของพวกนี้มาเป็นจำนวนมาก และนำมาแบ่งช่วยกันทำกับเพื่อนบ้านข้างเคียงในวันธรรมดา เมื่อยามว่างจากการทำนา และเมื่อถึงวันเสาร์ อาทิตย์ จะทำอาหารไปขายที่บริเวณวัดไชโย ซึ่งเป็นวัดในพื้นที่ตำบลไชโย ซึ่งจะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถขายได้ดี โดยขายหมดทุกครั้ง นางทองคำค่อนข้างพอใจกับสภาพการดำรงชีพของตนและครอบครัวปัจจุบัน และไม่เห็นด้วยกับการที่คนในท้องถิ่นโดยเฉพาะคนหนุ่มสาวอพยพแรงงานไปจากท้องถิ่น เพราะทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานในท้องถิ่น เช่น การที่จะหาคนงานมาช่วยทำนาหรือขนผลผลิตไปขายนั้น เป็นไปได้ยาก ค่าจ้างก็ค่อนข้างสูง สำหรับอุปสรรคและปัญหาในการทำการเกษตรของนางทองคำ คือ การกวดราคาผลผลิตจากพ่อค้าเมื่อได้นำผลผลิตไปขาย ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของทางราชการเท่าที่ควรและราคาปุ๋ยหรือสารเคมีที่ใช้ในการทำนา มีราคาค่อนข้างแพงทำให้ต้นทุนการทำนาพลอยสูงไปด้วย

กรณีที่ 5 นายจำรูญ วามนต อายุ 67 ปี บ้านเลขที่ 96 หมู่ 3

ผู้ศึกษาได้ไปพบ ลุงจำรูญ ตามคำแนะนำของสตรีสูงอายุผู้หนึ่งในพื้นที่บ้านหมู่ที่ 3 โดยสตรีผู้นั้นบอกผู้ศึกษาว่าลุงจำรูญ เป็นชาวนาเก่าแก่ของพื้นที่ ทำนามาเป็นสิบปี ถ้าต้องการศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ไปสอบถามลุงจำรูญ จะได้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงกับความเป็นจริง ผู้ศึกษาจึงได้ขอให้สตรีผู้นั้นนำลุงจำรูญให้ที่บ้านของนางซึ่งติดกับบ้านของลุงจำรูญ เมื่อผู้ศึกษาไปพบลุงจำรูญฟังถึงจากการทำนา และได้เล่าประวัติชีวิตตนเองให้ผู้ศึกษาฟังด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มว่า ตนเองมีอายุ 67 ปี จบการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และได้แต่งงานกับนางลูกจันทร์ คนท้องถิ่นเดียวกัน มีบุตรด้วยกันเพียง 4 คน ซึ่งปัจจุบันลูกทุกคนของลุงจำรูญก็มีหน้าที่การงานกันทุกคน ที่บ้านหลังที่อยู่ปัจจุบันลุงจำรูญ อาศัยอยู่กับภรรยาและลูกสาวคนเล็ก ลุงจำรูญมีอาชีพทำนา ทำสวน มาเป็นเวลานานสิบปีเกือบตลอดอายุของตนเอง แม้ปัจจุบันก็ทำอยู่ โดยทำนาในพื้นที่ที่ได้เช่าผู้อื่นอยู่จำนวน 20 ไร่ แบ่งเป็นทำนา 10 ไร่ ทำสวน 10 ไร่ ลุงจำรูญไม่มีที่นาเป็นของตนเอง มีเพียงพื้นที่บริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งของบ้านที่อยู่อาศัย ลุงจำรูญ จะได้ข้าว 5 เกวียนจากการทำนา ราคาข้าวที่ได้เกวียนละประมาณ 3,600 บาท ซึ่งเมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วลุงก็จะเหลือเงินเพียงไม่มากนักอาศัยที่ลูกช่วยส่งเงินมาให้ใช้บ้าง จึงสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้พอสมควรแก่ฐานะ โดยลุงจำรูญบอกว่าพอใจในชีวิตปัจจุบัน แม้จะไม่มีเงินมากมาย แต่ก็ไม่ต้องใช้จ่ายอะไรมาก จำทำอาหารแต่ละวันก็สามารถหาได้ในสวน ข้าวที่ปลูกก็แบ่งไว้กินได้บ้าง ค่าครองชีพในพื้นที่ก็ไม่สูง ไม่เคยคิดที่จะอพยพไปอยู่ที่อื่นเลย เนื่องจากมีความผูกพันกับพื้นที่มาเป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งถ้าจะไปก็คงไปตั้งแต่อายุยังไม่มากแล้ว ก็คงต้องปล่อยให้คนหนุ่มสาวเขาไปกัน แต่คนที่ส่วนมากจะไป ๆ มา ๆ กันเป็นส่วนใหญ่มากตามฤดูกาล กล่าวคือเมื่อในพื้นที่ไม่มีงานทำ หรือหมดฤดูเก็บเกี่ยว ก็จะไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่กันที่อื่นบ้าง ซึ่งก็จะเป็นระยะเวลาไม่นาน เมื่อถึงคราวฤดูกาลทำนา ก็จะ

กลับมากันไม่ถึงกับจะละทิ้งถิ่นฐานไปเลย สำหรับสิ่งที่ต้องการได้จาก การประกอบอาชีพของลุงจำรูญนั้น ก็คือ อยากได้รับความช่วยเหลือจาก หน่วยงานของทางราชการให้มากกว่าที่เป็นอยู่ไม่ว่าจะเป็นในด้านของเมล็ดพันธุ์พืช ค่าแนะนำในการปลูกหรือสารเคมีในการทำการเกษตร รวมไปถึง การประกันราคาผลผลิตที่ได้เพื่อให้คุ้มกับการลงทุน ปัญหาและอุปสรรคใน การประกอบอาชีพอยู่ในปัจจุบันของลุงจำรูญก็คือ เนื่องจากยังต้องเช่าที่ดิน เขาอยู่ ทำให้รายได้จากการขายผลผลิตไม่คุ้มกับการลงทุน เพราะต้องนำ เงินรายได้ส่วนหนึ่ง มาใช้ชำระค่าเช่าที่ดิน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากพอสมควร

จากกรณีศึกษาครัวเรือนเกษตรกรที่ได้กล่าวมา จึงเห็นได้ว่า เกษตรกรในแต่ละครัวเรือนนั้น ถึงแม้ว่าจะอยู่ในพื้นที่เดียวกัน แต่ก่อน ข้างจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของฐานะทางเศรษฐกิจ และลักษณะ การถือครองที่ดินในพื้นที่ มีความเหมือนกันในเรื่องของระดับการศึกษา คือ จะจบการศึกษาชั้นสูงสุดเพียงชั้นประถมศึกษาที่ 4 และมีความผูกพันกับท้องถิ่น ค่อนข้างสูง ซึ่งสาเหตุหลังนี้มีผลต่อความพึงพอใจและความต้องการใน การประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่นปัจจุบัน ส่วนในเรื่องของปัญหาและอุปสรรค ในการประกอบอาชีพของเกษตรกรนั้นจะเป็นเรื่องที่มีความคล้ายคลึงกัน คือ มีความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ การถูกกดราคาผล ผลิตจากพ่อค้าที่มารับซื้อผลผลิต และปัญหาขาดแคลนแรงงานในการที่จะ ช่วยทำการเกษตรเหล่านี้ เป็นต้น.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย